

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27CoCsp/8/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3520202572
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Záhumenská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:3520202572.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Záhumenskej a sudkýň JUDr. Ľubice Bajzovej a Mgr. Martiny Trnavskej v spore žalobcu: N. P. I., I. so sídlom D., N. XX, X.: XX XXX XX, zast.: S.. N. N., advokátom, I., Q. XX, proti žalovanému: S. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. N. D. R.. X. O. XXX/XX, o zaplatenie 2.910,- eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 16. júna 2021, č.k. 8Csp/50/2020-43, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II., ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá a v súvisiacom výroku III. o náhrade trov konania z r u š u j e a vec v tomto rozsahu v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výkonom I. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.800,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 0,4% ročne zo sumy 1.800,- eur od 29.04.2019 do zaplatenia, a to v 200,- eur mesačných splátkach, splatných 20. dňa v mesiaci, počnúc právoplatnosťou rozsudku, pod stratou výhod splátok. Výkonom II. vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Výkonom III. žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške 23,80 %. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 39, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1, 2, 3 a 5, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 9 ods. 1 a 2, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 3 ods.1 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, § 255 ods. 2 CSP. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou, ktorá bola súdu prvej inštancie doručená dňa 23.09.2020, domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 2.910,- eur spolu so zmluvnou pokutou vo výške 0,04% denne a úroku z omeškania vo výške 0,4% ročne zo sumy 1.183,85 eur od 29.04.2019 do zaplatenia, tak že úrok z omeškania a zmluvná pokuta spolu neprevýšia sumu 1.800,- eur a odo dňa nasledujúceho po dni, v ktorom celková suma úroku z omeškania a zmluvnej pokuty dosiahne sumu 1.800,- eur, len 5 % ročný úrok z omeškania zo sumy 2. 910,- eur do zaplatenia, ako aj náhrady trov konania. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkového zistenia, že žalobca uzavrel so žalovaným v súlade so zákonom č. 129/2010 Z.z. zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej boli žalovanému poskytnuté peňažné prostriedky vo výške 1.800,- eur. Žalovaný sa zaviazal splácať predmetný úver spolu s príslušnými úrokmi a poplatkami v dojednaných mesačných splátkach. Ďalej mal za preukázané, že žalovaný prestal uhrádzať dohodnuté splátky, dostal sa do omeškania, a keďže bol v omeškaní s úhradou splátky č. 1 viac ako 3 mesiace, došlo k uplatneniu, tzv. straty výhod splátok. Oznámenie o uplatnení práva v zmysle ust. § 565 a § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka bolo žalovanému oznámené a doručené dňa 10.04.2019. Oznámenie o zosplatnení bolo žalovanému doručené formou listu zo dňa 17.03.2019. Vzhľadom k citovaným ustanoveniam bol žalovaný povinný uhradiť neuhradené splátky úveru, ktoré predstavovali sumu 2.910,- eur. Na základe oboznámenia sa s obsahom zmluvy o spotrebiteľskom úvere a s ďalšími predloženými listinnými dôkazmi súd prvej inštancie dospel k záveru o čiastočnej dôvodnosti podanej žaloby. Konštatoval, že žalobca poskytol žalovanému sumu 1.800,- eur pri ročnej úrokovej sadzbe 19,25%, avšak pri priemerných úrokových sadzbách poskytnutých pre

spotrebiteľské úvery zverejnených na internetovej stránke Národnej banky Slovenska v rozhodujúcom období, tzv. ku dňu uzavretia zmluvy dňa 28.11.2018 dosahovala úroková sadzba hodnotu 5,70 % ročne (spotrebiteľské a ostatné úvery so splatnosťou od 1 do 5 rokov). Vzhľadom na skutočnosť, že úroková miera dohodnutá medzi účastníkmi konania v zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 28.11.2018 v rozsahu 19,25% prevyšovala obvyklú úrokovú mieru, dospel súd prvej inštancie k záveru, že takto dohodnutá výška úrokov v zmluve je v hrubom nepomere s dobrými mravmi a tak je v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Z tohto dôvodu považoval predmetnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere v časti týkajúcej sa výšky úrokov zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere za absolútne neplatnú a spotrebiteľský úver za bezúročný a bez poplatkov. Vzhľadom na vyššie uvedené mal za to, že žalovaný je povinný uhradiť sumu dlžnej úrokovej istiny zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo výške 1.800,- eur. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Súd prvej inštancie v ďalšom posúdil nárok žalobcu na zmluvnú pokutu vo výške 0,04% denne, a to v zmysle článku 8 Sankcie zmluvy, ktorú žalobcovi nepriznal. Mal za to, že nebola individuálne dojednaná a spôsob jej určenia a mechanizmus dohody o zmluvnej pokute nemôže požívať právnu ochranu. Ustálil, že nejde o platne uzavretú dohodu podľa § 52 ods. 2, § 53 ods. 1, § 39 a § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Mal tiež za preukázané, že žalovaný pristúpil k poisteniu schopnosti splácať úver, poskytnutý spoločnosťou K. E. Q., pričom sa v zmluve zaviazal žalobcovi nahradiť sumu poisteného. Žalovaný však poistnú povinnosť riadne a včas nesplnil. Konštatoval, že žalobca v časti o zaplatenie sumy 93,60 eur z titulu neuhradeného poistného nepreukázal taký skutkový stav, ktorým by tvrdil, že žalovaný poistnú povinnosť nesplnil. Súd prvej inštancie žalobu v tejto časti zamietol. Nakoľko žalovaný nezaplatil úver riadne a včas, porušil zmluvnú povinnosť, dostal sa do omeškania a žalobcovi tak vznikol v zmysle § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. aj nárok na úroky z omeškania podľa citovaných ustanovení. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi úrok z omeškania vo výške 0,4% ročne zo sumy 1.800,- eur od 29.04.2019 do zaplatenia tak, ako bol žalobcom v žalobe uplatnený. V súlade so zákonným ust. § 255 ods. 2 CSP priznal v spore úspešnejšiemu žalobcovi pomernú časť náhrady trov konania, t.j. vo výške 23,80%.

2. Proti tomuto rozsudku vo výroku, ktorým bola žaloba zamietnutá (výrok II.) a v nadväzujúcom výroku o trovách konania (výrok III.) podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, a to z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku II. a III. zmenil a žalobe v plnom rozsahu vyhovel. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Dôvodil, že zo žiadnej právnej normy týkajúcej sa spotrebiteľských úverových zmlúv, ktorá by bola platná a účinná v čase uzavretia predmetnej spotrebiteľskej zmluvy, nevyplyva, že sa má výška úrokovej sadzby riadiť priemernou úrokovou sadzbou bánk. Ako dôkaz uviedol údaje z webovej stránky Ministerstva financií o novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch veriteľmi za 3Q 2018. Z ním doloženej tabuľky Súhrnné informácie o údajoch novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch veriteľmi za 3. štvrtrok 2018 vyplýva, že pri ostatných spotrebiteľských úveroch so splatnosťou od 1 do 5 rokov vo výške od 1.500,- eur do 6.500,- eur vrátane bola priemerná hodnota RPMN 12,19 %. Dvojnásobok priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov pri obdobnom úvere (od 1 do 5 rokov) v čase uzavretia zmluvy predstavoval 24,38 %. Z obsahu zmluvy vyplýva úroková sadzba 19,25 %. Keďže ani výška úrokovej sadzby podľa zmluvy, ani RPMN (zahŕňa všetky náklady spotrebiteľa spojené s úverom, teda úrok, poplatky aj rôzne iné náklady) nepresahuje uvedený dvojnásobok priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka a ustanovení Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. argumentácia súdu prvej inštancie o tom, že úrok z úveru odporuje dobrým mravom nie je podľa žalobcu správna, nakoľko je v súlade s právnou úpravou. Žalobca ďalej namietal záver súdu prvej inštancie o zmluvnej pokute. Poukázal na ustanovenia § 3a ods. 1 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. a konštatoval, že uplatnený nárok na zmluvnú sankciu a úrok z omeškania môže podľa výslovných úprav dosiahnuť trojnásobok úrokovej sadzby úroku z omeškania. V čase uzavretia zmluvy činil úrok z omeškania 5,05% ročne, teda ak sa tak stane, tak od daného dňa je možné uplatňovať len zákonný úrok z omeškania. Zákonodarca tak právne aproboval a predpokladal situáciu, že sankcie za omeškание (t. j. úrok z omeškania, pokuty, penále a podobne) môžu dosiahnuť trojnásobok úrokovej sadzby úroku z omeškania, t. j. v tomto prípade 15%. Zmluvná pokuta je 0,04% denne, čiže 14,6% ročne.

3. Žalovaný sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadril.

4. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods.

1 CSP, keď nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, ani to nevyžadoval dôležitý verejný záujem v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 psím. c/ CSP zrušiť a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Výrok I., ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.800,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 0,4% ročne zo sumy 1.800,- eur od 29.04.2019 do zaplatenia, a to v 200,- eur mesačných splátkach, splatných 20. dňa v mesiaci, počnúc právoplatnosťou rozsudku, pod stratou výhody splátok, nebol odvolaním dotknutý, a preto v tejto časti nadobudol rozsudok súdu prvej inštancie právoplatnosť.

6. Vo výroku II. súd prvej inštancie založil svoje zamietavé rozhodnutie na právnom závere, že spotrebiteľský úver, ktorý žalobca poskytol žalovanému, je bezúročný a bezpoplatkový, a to z dôvodu, že zmluvné dojednanie úrokov z úveru odporuje dobrým mravom podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Žalovaný bol tak povinný k úhrade nesplatenej istiny vo výške 1.800,- eur a vo zvyšnej časti 1.100,- eur žalobu zamietol. Ďalšiu časť uplatneného nároku na zmluvnú pokutu žalobcovi nepriznal s odôvodnením, že dojednanie zmluvnej pokuty vo výške 0,04 % denne nebolo individuálne dojednané a spôsob jej určenia nemôže požívať právnu ochranu, čiže ide o neplatné dojednanie. V časti o zaplatenie dlžnej sumy na poistné vo výške 93,60 eur tiež žalobu zamietol.

7. V posudzovanej veci z obsahu spisového materiálu vyplýva, že predmetom prejednávania súdom prvej inštancie bol uplatnený nárok žalobcu z uzatvorenej spotrebiteľskej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 28.11.2018 o spotrebiteľskom úvere so žalovaným, z ktorého zmluvného vzťahu si žalobca uplatnil nárok na zaplatenie neuhradených záväzkov pozostávajúcich zo sumy neuhradených splátok a neuhradeného poistného celkovo v sume 2.910,- eur spolu s príslušenstvom a náhradou trov konania. Celkové náklady žalovaného dosahovali 1.016,40 eur a celková čiastka na úhradu bola vo výške 2.816,40 eur, ktorú mal splatiť v 96- tich mesačných splátkach vo výške 46,94 eur s tým, že prvá splátka bola splatná dňa 01.01.2019 a posledná bola splatná dňa 01.12.2023. RPMN bola v zmluve dojednaná vo výške 20,94%. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia posúdil výšku úrokov z úveru vo výške 19,25% ako prevyšujúcu obvyklú úrokovú mieru, a vzhľadom k tomu bola v zmluve dohodnutá v rozpore s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Svoj názor opieral o súhrnné informácie o údajoch priemerných úrokových sadziab poskytnutých pre spotrebiteľské úvery z internetovej stránky Národnej banky Slovenska. Z uvedenej databázy vyplýva, že za 3. štvrtrok roku 2018 (v čase uzavretia predmetnej zmluvy) v kategórii pre spotrebiteľské a ostatné úvery so splatnosťou od 1 do 5 rokov dosahovala hodnotu 5,70%.

8. Odvolací súd považuje za potrebné posúdiť dôvodnosť odvolacej námietky žalobcu (odvolateľa), smerujúcu proti časti výroku, ktorým mu nebol priznaný dojednaný zmluvný úrok vo výške 19,25% ročne z dôvodu, že takto dohodnutá výška úrokov v zmluve o spotrebiteľskom úvere je v hrubom nepomere s dobrými mravmi v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. V tejto časti súd prvej inštancie posúdil zmluvu o spotrebiteľskom úvere za absolútne neplatnú a za bezúročnú. Toto tvrdenie podľa žalobcu v časti napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil, nakoľko ako referenčné kritérium pri posúdení výšky dohodnutých úrokov z úveru zvolil štatistické údaje o priemerných úrokových sadzbách zverejnených Národnou bankou Slovenska poskytnutých pre spotrebiteľské úvery v rozhodujúcom období.

9. Odvolací súd po preskúmaní veci na základe podaného odvolania dospel k záveru, že zistenú skutočnosť (o priemernej úrokovej výške úroku) súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil.

10. V preskúmvanej veci bol jedinou dohodnutou odplatom za poskytnutie úveru úrok. Žiadne iné druhy odplaty nevyplývajú ani zo zmluvy samotnej, ani z tvrdenia strán. Aj keď metodiku použítu v § 1 a v § 1a Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. (ktorými sa vykonáva ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka) odborná prax podrobuje kritike (najmä preto, že stanovuje porovnávanie neporovnateľných veličín „úrokov a iných peňažných plnení prepočítaných na jeden rok postupom podľa § 1 s priemernou hodnotou RPMN podľa § 1a“) je potrebné uviesť, že ak zákonodarca stanovil maximálnu hranicu odplaty v zákone a vo vykonávacom predpise, nemala by sa odplata, ktorá neprevyšuje takto stanovenú hranicu, považovať za nepriemeranú a v zásade ani za rozpornú s dobrými mravmi.

11. Podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata prevyšovať najvyššiu prípustnú odplatu, ktorú možno od spotrebiteľa pri poskytnutí peňažných prostriedkov požadovať. Odplatu, podrobnosti o stanovení odplaty, kritériách jej stanovenia a najvyššiu prípustnú výšku odplaty ustanovuje vykonávací predpis.

12. Podľa § 1 ods. 3 písm. a/ bod 3 Nariadenia vlády SR č. 87/95 Z.z. odplatu v posudzovanej zmluve tvorí dohodnutý úrok (opakujúce sa plnenie v percentách za rok).

13. Podľa § 1 ods. 4 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 na účely stanovenia najvyššej prípustnej výšky odplaty podľa § 1a treba použiť priemernú hodnotu RPMN bánk a pobočiek zahraničných bánk pre jednotlivé typy novoposkytnutých spotrebiteľských úverov, zverejnenú Ministerstvom financií SR naposledy v čase predchádzajúcim uzavretiu spotrebiteľskej zmluvy.

14. Pre posúdenie primeranosti dohodnutého úroku z úveru je východiskovým právnym predpisom Nariadenie vlády SR č. 87/1995 v spojení s ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka. Zákonodarca vo vyššie uvedených ustanoveniach ako hodnotiace kritérium posúdenia, či dohodnutý úrok a tým aj odplata za poskytnutý úver je primeraný, zvolil hranicu najvyššej prípustnej výšky odplaty RPMN bánk a pobočiek zahraničných bánk pre jednotlivé typy novoposkytnutých spotrebiteľských úverov zverejnenú Ministerstvom financií SR vždy za obdobie štvrťroka, a to v čase predchádzajúcom uzavretiu zmluvy, po zosumarizovaní štatistických údajov za ten- ktorý štvrťrok. Najvyššia prípustná výška odplaty sa síce posudzuje ku dňu uzavretia spotrebiteľskej zmluvy, avšak porovnávacím kritériom je priemerná hodnota RPMN zverejnená v čase predchádzajúcom uzavretiu spotrebiteľskej zmluvy. Prijateľnosť výšky odplaty za poskytnutie úveru totiž nemôže byť závislá od údajov, ktoré v čase uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere nebolo ešte možné zistiť. V danom prípade bola zmluva o spotrebiteľskom úvere uzatvorená dňa 28.11.2018 a tak bolo potrebné pre určenie maximálnej odplaty použiť údaje za 3. štvrťrok 2018. V zmysle § 1 ods. 4 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. kritérium pre porovnávanie však nie sú údaje o úveroch poskytnutých veriteľmi, ale údaje o úveroch poskytnutých bankami a pobočkami zahraničných bánk. Odvolací súd konštatuje, že v danej veci bolo potrebné vychádzať z tabuľky Súhrnné informácie o údajoch o novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch bankami a pobočkami zahraničných bánk za 3. štvrťrok 2018, zverejnenej na webovej stránke Ministerstva financií SR a vychádzať z priemernej RPMN v uvedenom období na spotrebiteľské úvery so zmluvnou splatnosťou od 1 do 5 rokov a následne vychádzať z 2-násobku tejto hodnoty (§ 1a ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.). Následne z uvedeného vyvodí, či odplata dohodnutá v predmetnej zmluve, spočívajúca v ročných úrokoch vo výške 19,25%, zodpovedá hornej hranici prijateľnosti odplaty, teda či prekračuje, resp. neprekračuje najvyššiu povolenú odplatu za poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka v spojení s § 1 a § 1a Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. a či tak odplata dojednaná v zmluve predstavuje, resp. nepredstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, či je, alebo nie je rozporná so zákonom.

15. Súd prvej inštancie v zmysle vyššie uvedeného nepostupoval a metóda, ktorú použil pri porovnávaní bola nesprávna.

16. Odvolací súd vyhodnotením odvolacích námietok žalobcu produkovaných v odvolacom konaní dospel k záveru, že tieto posúdil ako dôvodné, a preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zamietajúceho výroku II. a vo výroku III. o náhrade trov konania zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP a v tejto časti podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

17. Po vrátení veci bude povinnosťou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní riadiť sa názorom odvolacieho súdu na podklade vyššie uvedených skutočností, odstrániť nedostatky súdneho procesu tak ako ich odvolací súd zistil a uviedol v tomto zrušujúcom uznesení, opätovne vec právne posúdiť a prejednať prihliadnúc pritom na žalobou uplatnený nárok žalobcu. V neposlednom rade posúdiť odvolacie argumenty odvolateľa z hľadiska všetkých na vec sa vzťahujúcich zákonných ustanovení a potom vo veci znova rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP odôvodniť.

18. Odvolací súd súčasne zrušil aj výrok o trovách konania. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie znova rozhodne o trovách prvoinštančného konania, ako aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

19. Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).